

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันเสาร์ที่ 10 เดือนธันวาคม พ.ศ.2549 หน้า 7

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

รัฐบาลใหม่..กับการปฏิรูปการศึกษา

โดย เพิ่ม หลวงแก้ว

หลังจาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ.2542 เวลานี้ก็ย่างเข้าปีที่ 7 แล้ว แต่ยังไม่เคยมีการประเมินผลสักครั้ง ซึ่งมาถึงวันนี้ นับเป็นความโชคดีที่เราได้วิศวกรและผู้ออกแบบแปลนโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) อย่าง ศ.ดร. วิจิตร ศรีสอาน ซึ่งเป็น 1 ใน 9 ออร์หันต์ ยุคเริ่มต้นปฏิรูปการศึกษา มาเป็นผู้ตรวจ ประเมินผลและแก้ไขแบบแปลนที่มีปัญหาด้วยตนเอง ในฐานะรัฐมนตรีว่าการ ศธ. ซึ่งนั่งในตำแหน่งมา 2 เดือนก็เริ่มปรับปรุงไปหลายส่วนแล้วไม่ทราบว่าจะใช้เวลาที่เหลือ 10 เดือนจะแก้ไขแบบแปลนโครงสร้างก่อน หรือจะรอให้วิศวกรคนใหม่มาปรับรื้อในอนาคต อาทิ

1. ปัญหาระดับโครงสร้างกระทรวงศึกษาฯ ซึ่งผิดแผกแตกต่างไปจากกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งกระทรวงอื่นมีระดับหัวของกระทรวงเพียงหนึ่งเดียว คือ ปลัดกระทรวงฯ แต่ ศธ. มีระดับ 11 ถึง 5 ท่านใน 5 สำนัก แต่ละสำนักก็มี

ระบบโครงสร้างที่เป็นอิสระและแตกต่างออกไป เกิดปัญหาเรื่องเอกภาพของการจัดการศึกษาและความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน รวมถึงปัญหาการขาดความเชื่อมโยงและการประสานงานกับกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับกระทรวง ซึ่งเป็นจุดบอดที่สำคัญของ ศธ. และระบบการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม

2. ปัญหาระดับสำนักงาน แต่ละสำนักงาน มีปัญหาภายในของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่รอเวลาขอแยกออกจาก ศธ. และมหาวิทยาลัยหลายแห่งกำลังขอลอกนอกระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่รอกฎหมายของตนเองมากกว่า 4 ปีแล้ว และ

สำนักงานใหญ่ๆ อย่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งดูแลครูและบุคลากรทางการศึกษาหลายแสนคนทั่วประเทศ รวมกรมใหญ่ๆ 3 กรมเข้าด้วยกัน ซึ่งการรวมคนจำนวนมากเข้าด้วยกัน แต่ตำแหน่งและโครงสร้างบุคลากรยังมีเท่าเดิมจึงเกิดปัญหาการดูแลระบบภายในไม่ทั่วถึง บางหน่วยงานมีปัญหาмаกงานจึงหนักมาก บางหน่วยงานมีงานน้อย การแยกสังกัดเดิมก็ยังมีอยู่ให้เห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานประถมและหน่วยงานมัธยม ซึ่งหากไปไม่ไหวและการแยกหน่วยงานเป็นผลดีต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานจริงๆ ก็สมควรแยกหน่วยงานให้ชัดเจน บางหน่วยงานอำนาจหน้าที่และตำแหน่งควรจะชัดเจนมากกว่านี้ อาทิ หน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งควรปรับโครงสร้างการดูแลการศึกษาระดับพื้นที่ให้ดีกว่านี้ เป็นต้น

3. ปัญหาระดับเขตพื้นที่ โครงสร้างเดิมของ ศธ. ในระดับจังหวัดจะมีหน่วยงานที่ดูแลด้านการศึกษาหลักๆ อยู่ 4 หน่วยงาน คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งดูแลการศึกษาระดับประถม สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ดูแลการศึกษาระดับมัธยม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดูแลการศึกษาเอกชน ศาสนา และเป็นหัวหน้าหน่วยงานตลอดจนตัวแทน ศธ. ในระดับจังหวัด ส่วนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ดูแลการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีอาชีพศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีขึ้นตรงต่อส่วนกลาง เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา 4 หน่วยงานข้างต้นถูกยุบมาอยู่ภายใต้สำนักงานเดียวกัน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) โดยก่อนที่จะมี สพท. ได้มีการทำวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) โดยสรุปว่าทั่วประเทศควรมี สพท. 295 เขต จะพอเหมาะกับการปรับปรุงโครงสร้างบุคลากรในพื้นที่ได้อย่างลงตัวและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถประสานงานกับสถานศึกษาและประชาชนติดต่อราชการได้สะดวก แต่พอประกาศกระทรวงออกมากลายเป็น 175 เขตทั่วประเทศเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาสารพัดขึ้นมามาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปรับโครงสร้างและการจัดกรอบอัตรากำลังภายใน สพท. ที่ไม่ลงตัวจนกลายเป็นประเด็นปัญหาฟ้องร้องต่อศาลปกครองขึ้นมาแล้ว ปัญหาการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา และประชาชนกับเขตพื้นที่ เพราะห่างไกลและไม่สะดวกมากกว่าเดิม กระทั่งกระทบไปถึงผลผลิตคือระดับคุณภาพการศึกษา เพราะขาดการประสานงาน การดูแลอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงจากเขตพื้นที่ๆ เพราะกว้างใหญ่และห่างไกลสถานศึกษา ต่างคนต่างอยู่ขาดการเชื่อมโยงและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน ดังนั้น การที่ ศ.ดร. วิจิตร ดำรงปัญหาดังกล่าว เพื่อแก้ไขเร็วๆ นี้ จึงถือว่าเดินมาถูกทางแล้ว

4. ปัญหาการบริหารงานบุคคล ที่มีปัญหามากกว่าสำนักงานอื่นก็คงหนีไม่พ้น สพฐ. อีกเช่นกัน ที่แม้จะเป็นสำนักงานใหญ่ที่สุด แต่ก็เหมือนยักษ์ที่ไม่มีกระบอง เพราะถูกตัดอำนาจการบริหารงานบุคคล ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ถูกตัดเรื่องการว่างคุณวุฒิการบริหารงานบุคคลจากเขตพื้นที่ๆ และสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอำนาจในการโยกย้าย การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้น และการบริหารงานบุคคลอื่นๆ เหลือเพียงการเป็นบารมีไปรษณีย์ระหว่างคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กับเขตพื้นที่และสถานศึกษาต่างๆ เท่านั้น แม้ว่าเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) จะเป็นสายบังคับบัญชาเขตพื้นที่ๆ และ

สถานศึกษาตามกฎหมายข้างต้นก็ตาม ดังนั้น เราจึงมักได้ยิน ได้ฟังคนในวงการศึกษาวิพากษ์กันเสมอว่า คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) เขตพื้นที่การศึกษา 175 เขตก็เหมือนเป็นรัฐอิสระ (ทางการศึกษา) 175 รัฐ เพราะต่างฝ่ายต่างมีอำนาจเบ็ดเสร็จในตัวเองในด้านการบริหารงานบุคคล ต่างก็จำกัดเฉพาะในเขตพื้นที่ของตนเอง ขณะที่การบริหารงานบุคคลตามกฎหมายเดิมก่อนการปฏิรูปการศึกษา 75 องค์กร 75 จังหวัด ก็ยังพอถ่วงดุลอำนาจภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดได้ แม้จะมีปัญหาโยกย้ายข้ามจังหวัดก็ยังมียกทรงกรัดกรองเชื่อมโยงและถ่วงดุลอีกชั้นหนึ่ง อย่าลืมว่าในระยะปฏิรูปการศึกษาช่วงเริ่มต้นที่ผ่านมา ต่างก็ต้องการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่ๆ ให้มากที่สุดจนล้มระบบการถ่วงดุลอำนาจภายในเขตพื้นที่ๆ และระหว่างเขตพื้นที่ๆ จนกระทั่งมีข่าวคราวการเรียกรับเงินค่าโยกย้าย การแต่งตั้งและการขอลื่อนขั้นกันอย่างหนาหนามากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ต้องยอมรับว่าระยะเวลาที่ผ่านมาต่างฝ่ายต่างก็ยังไม่เห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้น แต่เมื่อมองเห็นแล้วอย่างนี้จะนิ่งดูตายได้อย่างไร

5. ปัญหาคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา บอร์ดที่สำคัญอีกบอร์ดหนึ่ง คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเกิดขึ้นตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีอำนาจที่ยิ่งใหญ่ไม่แพ้ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่ๆ แต่น่าเสียดายที่ไม่ค่อยมีผู้ใดให้ความสำคัญเท่าใดนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตพื้นที่ๆ บางแห่งมีการประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่ๆ เพียงปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น ทั้งๆ ที่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่ๆ เขียนไว้ชัดเจนในกฎหมายทั้ง 2 ฉบับข้างต้นแล้วแต่สำคัญทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานหลักสูตร รวมไปถึงอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม เลิกสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล องค์กรวิชาชีพ ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ควรกำหนดอำนาจหน้าที่และวาระการประชุมไว้อย่างชัดเจนในระเบียบหรือกฎกระทรวง

6. ปัญหาเรื่องการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนอำนาจ เรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษากำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายการศึกษาหลายฉบับ โดยให้มีการกระจายอำนาจการบริหารทุกอย่างลงสู่เขตพื้นที่ๆ และสถานศึกษาทั่วประเทศ แม้กระทั่งระบุเรื่องของโรงเรียนนิติบุคคล ก็เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งมีอำนาจการบริหารงานครอบคลุมทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณและพัสดุ ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าแท้จริงแล้วมีเพียงบางส่วนที่เป็นอำนาจของโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่ยังกระจุกอยู่ที่ส่วนกลางและเขตพื้นที่ๆ ดังนั้น การที่ ศ.ดร. วิจิตร เริ่มเดินเครื่องในเรื่องนี้แล้ว ก็น่าจะสำเร็จ แต่ถ้าจะให้สมบูรณ์แบบที่สุคนธ์จะกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลให้สถานศึกษาเต็มรูปแบบ โดยอาจตั้ง อ.ก.ค.ศ.สถานศึกษาหรือให้อำนาจคณะกรรมการสถานศึกษาดำเนินการก็ได้

ประการสุดท้ายที่เป็นปัญหาใหญ่ก่อให้เกิดการเดินขบวนประท้วงของครูนับแสนคนทั่วประเทศมาแล้ว และเป็นระเบิดเวลาของรัฐบาลทุกยุคที่มานั่งกำกับดูแล ศธ. ก็คือ เรื่องการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาไปยัง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งเป็นปัญหาหัวใจของบุคลากรที่สังกัด ศธ. กระทรวงมหาดไทยไปจนถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่มองตลอดมาว่าจะลงเอยกันอย่างไรต่อไป คำถามหลายคำถามยังหาคำตอบไม่ได้ แต่ต้องรีบแก้ไขโดยด่วน ตั้งแต่การทบทวนแก้ไขกฎกระทรวงศึกษาฯ เรื่องเกณฑ์การประเมินความพร้อมของสถานศึกษาที่จะถ่ายโอนฯ ไปจนกระทั่งถึงแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนฯ ของกระทรวงมหาดไทยและควรเขียนหมวดการศึกษาเอาไว้ โดยเฉพาะเป็นหมวดหนึ่งในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะมีขึ้นเร็วๆ นี้

ซึ่งระยะเวลาอีก 10 เดือนข้างหน้าจะเป็นบทพิสูจน์ว่า ขิงแกย่งแกย่งเผ็ดจริงหรือไม่ ครูทั่วประเทศกำลังจับตามอง เอาใจช่วยและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเต็มที่ครับ

หน้า 7<